

ג'וג'ו מויס "ללכת בדרכך"

ג'וג'ו מויס "ללכת בדרכך" (תירגמה מאנגלית קטיה בנוביץ') - ידיעות אחרונות ספרי חמד - 2014, 407 עמ'. "החיים אחרים" (תירגמה מאנגלית קטיה בנוביץ') - ידיעות אחרונות ספרי חמד - 2016, 416 עמודים.

"ללכת בדרכך" הפך להיות רב מכר עולמי וסיבות טובות לכך. במרכז העלילה עומדות שתי דמויות שונות לחלוטין זו מזו. ליתר דיוק, הן משתייכות לשני קצוות מנוגדים של החברה האנגלית. האחת היא לואיזה קלארק, בת למעמד הפועלים הבריטי. לואיזה היא בת עשרים ושש, ללא השכלה ו/או כישורים מיוחדים שעובדת בבית קפה בעירה הצמודה לטירה מפוארת כלשהיא. אימה איננה עובדת והסתפקה בתפקיד של עקרת בית והשגחה על אביה שהוא סבה של לואיזה. אביה עובד כפועל במפעל מדשדש וחושש כל העת למישרתו. אחותה המוכשרת טרינה שהייתה גאוות המשפחה נכנסה להריון לא מתוכנן, נשרה מהקולג' ומגדלת בקושי את בנה התינוק. כפי שאמר אביה "היא הייתה מספיק מוכשרת להגיע לאוניברסיטה, אבל לא מספיק מוכשרת כדי לא להיכנס להריון". יש ללואיזה חבר בשם פטריק המכור לכושר ופיתוח שרירים ותמיד בראש מעיניו מירוץ קשה זה או

אחר שהוא מתעתד להשתתף בו. למרות שהם חברים רשמיים, עתידם המשותף איננו ברור. לואיזה היא חסרת שאיפות עד כדי להרגיז אך אוהבת את מצבה ועבודתה. ובכל מקרה, עזרתה הכרחית למשפחה שמצבה הכלכלי רעוע למדי. כשהיא מפוטרת, היא נאלצת למצוא לה מקום עבודה חדש ולו בשל הדאגה למשפחתה.

מן הצד השני ההפוך נמצא ויל טריינר. בנקאי בשנות השלושים שלו שאמו שופטת שלום ואביו גם הוא מסודר היטב. הוא עשיר, נאה, בעל השכלה גבוהה מהמוסדות הנכונים, וצמוד לחברה יפה מהרקע המתאים. בקצרה, איש המעמד העליון הבריטי שעתידו הבטוח והחזוי מראש לפניו.

בחיים רגילים לא היה כל סיכוי שאלו ייפגשו, אולם כאן הטוויסט הראשון בעלילה. טריינר היה הנפגע בתאונת אופנוע שלא הייתה קשורה אליו (הוא היה הולך רגל). כתוצאה מהתאונה שותק בארבעת גפיו והפך להיות סיעודי לחלוטין, ומרותק לכסא גלגלים. הוא תלוי בטיפול צמוד כל שעות היום וכמעט שאין בכוחו לבצע פעולה כלשהי לבדו. כמקובל במקרים כאלו הוא חלש וחשוף לדלקות, מחלות, אלרגיות, ושאר מרעין בישין התוקפים אותו מפעם לפעם. התאונה לא פגעה בכושרו המנטלי כך שויל מבין היטב היטב את חומרת מצבו. יש לו את כל הזמן שבעולם להשוות בין מצבו הקודם למצבו כעת ולהבין שזה לעולם לא ישתפר. חברתו המושלמת עזבה אותו, והוא מבלה את זמנו בניסיון למרר את חיי מטפלו והסובבים אותו. לואיזה נשכרה כדי לטפל בויל ומחוסר ברירה אחרת קיבלה את העבודה. ומכאן עובר הספר לתיאור מערכת היחסים הבעייתית בינה לבין ויל.

מבקרים לא מעטים טענו שלפנינו רומן רומנטי משופר. רומן רומנטי מוגדר בדרך כלל כספר שעוסק בשני אנשים שמתפתחת ביניהם אהבה. מערכת היחסים שביניהם אמורה להיות מוקד העלילה. גם אם מופיעים בספר אירועים היסטוריים ו/או הרפתקאות ו/או אנשים אחרים הרי כל אלו הם רק תוספות ופרפראות. מבנה מקובל הוא שני גיבורים בלתי אפשריים המתעבים אחד את השנייה עד שקופידון מכה בהם בחיציו והשניים מתאהבים. רצוי כמובן לסיים רומן רומנטי בחתונה.

אלא שהספר שלפנינו "ללכת בדרכך" הוא יותר מזה. הוא אכן עוסק רבות במכלול היחסים הנוצרים בין לואיזה לויל. אבל הוא מעלה שאלות נוקבות שבהן התלבטו רבים בעבר וימשיכו כנראה להתלבט

גם בעתיד. האם חיים עדיפים תמיד מהמוות? איזה סוג של חיים ראוי לחיות ואיזה לא? איך תתקבל ההחלטה? זכותו של מי להחליט על כך? ובמקרה שלפנינו, שבו נפל ויל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, מי הוא זה שיחליט על חייו? וממצב זה נגזרות שלל שאלות המכות בחוזקה בקורא. הספר כתוב היטב וזורם להפליא. קל להזדהות עם שני גיבוריו העיקריים שכל אחד מהם צודק בכיוונו. אבל קשה יותר להתלבט בדילמות המוסריות שעולות ממנו. זהו מסוג הספרים שבסיום קריאתם הקוראים שואלים את עצמם מה היו עושים במקרים דומים? אך התשובה לעולם איננה ברורה.

הספר השני "החיים אחריו" הוא ספר המשך. המחברת ציינה כי קוראים רבים פנו אליה משום שרצו לדעת איך המשיכו הגיבורים בחייהם. אשר לכן "החיים אחריו" הוא למעשה ספר המשך לספר הראשון "ללכת בדרכך". לא נוכל לפרט יותר מדי את העלילות כדי להימנע מקלקלון (המונח העברי של האקדמיה ל- ספוןִלר). נעיר אבל שגם הספר השני

גדוש בהפתעות המשנות את דעתנו על הגיבורים והופכת את אישיותם למורכבת הרבה יותר. היות וגם השני הצליח מאוד, לא נתפלא אם ברבות הימים יהפכו השניים לטרילוגיה.

המחברת ג'וג'ו מויס, היא סופרת אנגליה שכתבה מספר רבי מכר שתורגמו ללשונות רבות והצליחו מאוד. כמעט בכל ספריה היא עוסקת בנשים רגילות שעובדות למחייתן, ונתקלות לפתע בתופעות שמעבר לשליטתן. גם שני הספרים שלפנינו עוסקים בכך והיטב. אלו אינם ספריה הראשונים שתורגמו לעברית וסביר להניח שיתווספו אליהם אחרים בעתיד.

לא כל הקוראים יאהבו את ספריה ויהיו כאלה שמן הסתם יראו בהם פשטנות יתירה. מומלץ לבל אלו שאינם חוששים מספרים החשודים כרומנטיים.

ה ספר מעלה שאלות נוקבות שבהן התלבטו רבים בעבר וימשיכו כנראה להתלבט גם בעתיד. האם חיים עדיפים תמיד מהמוות? איזה סוג של חיים ראוי לחיות ואיזה לא? איך תתקבל ההחלטה? זכותו של מי להחליט על כך?